

УДК 811.161.2'243

DOI <https://doi.org/10.24919/2308-4863/39-1-46>**Оксана ГОРДА,***orcid.org/0000-0001-8120-9591**кандидатка філологічних наук,**старша наукова співробітниця**Міжнародного інституту освіти, культури та зв'язків з діаспорою**Національного університету «Львівська політехніка»**(Львів, Україна) hordaoksana@gmail.com*

МЕТОДИЧНІ ПРИЙОМИ ІНТЕРАКТИВНОЇ РОБОТИ З ТЕКСТОМ: «ЧИТАННЯ ЗИГЗАГОМ»

У статті йдеться про переваги читання як одного з видів мовленнєвої діяльності у процесі вивчення іноземних мов і задоволення запиту в лінгводидактичній сфері на методичні прийоми роботи з навчальним текстом, що передбачають використання інтерактивних технологій.

Мета статті – запропонувати ідеї застосування методичного прийому «читання зигзагом» (jigsaw reading) у педагогічній практиці навчання української мови як іноземної (далі – УМІ).

Проаналізовано дослідження з методики викладання УМІ, присвячені питанням використання навчальних текстів, і наукові публікації, що розкривають застосування методичного прийому «читання зигзагом» на заняттях з вивчення інших іноземних мов, зокрема англійської та китайської.

З'ясовано, що досі немає науково-методичних розвідок, присвячених особливостям застосування цього прийому на заняттях з УМІ. Розкрито переваги використання вищезгаданої технології в навчальних мовних практиках. Описано, в якій ситуації така робота з текстовими матеріалами, призначеними для вивчення іноземної мови, є найбільш ефективною.

Запропоновано модель застосування методичного прийому «читання зигзагом» на прикладі п'яти текстів, включених до модуля «Харків» у підручнику українознавчого спрямування «Ключ до України: міста і люди», призначеному для вивчення УМІ на рівнях В2–С1 і підготовленому та виданому авторським колективом Міжнародного інституту освіти, культури та зв'язків з діаспорою НУ «Львівська політехніка».

Охарактеризовано змістове наповнення запропонованих текстів. Описано поетапну роботу студента з цими текстовими матеріалами. Наведено приклади поданих у вищезгаданому підручнику інтерактивних завдань, що допоможуть закріпити вивчене на занятті.

Зроблено висновки про придатність і ефективність застосування методичного прийому «читання зигзагом» у процесі навчання УМІ.

Ключові слова: *українська мова як іноземна, інтерактивне навчання читання зигзагом, текст для читання, система вправ.*

Oksana HORDA,*orcid.org/0000-0001-8120-9591**Candidate of Philological Sciences,**Senior Research Fellow**International Institute of Education, Culture and Relations with the Diaspora**of Lviv Polytechnic National University**(Lviv, Ukraine) hordaoksana@gmail.com*

METHODS OF INTERACTIVE WORK WITH A TEXT: “JIGSAW READING”

The article deals with the advantages of reading as one of the types of speech activity in the process of learning foreign languages and satisfying the demand for the methods of working with the educational text in the linguodidactic sphere involving the use of interactive technologies.

The purpose of the article is to offer ideas for the application of the method of “jigsaw reading” in the pedagogical practice of teaching Ukrainian as a foreign language (hereinafter – UFL).

The paper seeks to analyze the research on the methods of teaching UFL, devoted to the use of educational texts, and academic publications that reveal the application of the method of “jigsaw reading” in classes of other foreign languages, including English and Chinese.

It has been found that there is still no scientific and methodological research on the peculiarities of the application of this method in UFL classes. The advantages of using the above-mentioned technique in educational language practices are revealed. The situations in which such work with text materials intended for learning a foreign language is the most effective have been described.

It offers a model of application of “jigsaw reading” method on the example of five texts included in the module “Kharkiv” in the textbook of Ukrainian studies “Key to Ukraine: cities and people” designed to study UFL at levels B2 – C1, prepared and published by the authors of International Institute of Education, Culture and Diaspora Relations of Lviv Polytechnic National University.

The article characterizes the semantic content of the proposed texts and describes the step-by-step work of the student with these text materials. Examples of interactive tasks presented in the above-mentioned textbook are given, which will help to consolidate what has been learned in class.

Conclusions are made about the suitability and effectiveness of the method of “jigsaw reading” in the process of learning UFL.

Key words: *Ukrainian as a foreign language, teaching interactive jigsaw reading, reading text, system of exercises.*

Постановка проблеми. Важливим видом мовленнєвої діяльності у процесі вивчення іноземних мов є читання. Лінгводидакти виокремлюють низку його переваг: збагачення лексичного запасу, розвиток мислення та формування світогляду й художніх смаків студента/учня, допомога в пізнанні особливостей системи іноземної мови, сприяння кращому оволодінню навичками спілкування, збагачення країнознавчими знаннями соціокультурного характеру про країну, мову якої вивчає іноземець, підвищення впевненості у своїй комунікаційній спроможності щодо спілкування з оточенням тощо (Богиня, Скальська, Трусова, 2019: 25; Зозуля, 2018: 21; Михайленко, 2013: 145; Станкевич, 2012: 159).

До того ж робота читача над текстом і намагання «проникнути» у його зміст «розвиває мовну здогадку та антиципацію, самостійність у подоланні мовних та смислових труднощів, інтерес до оволодіння іноземною мовою» (Михайленко, 2013: 145).

Аналіз досліджень. Популярність читання в мовних практиках спричинює запит у лінгводидактичній сфері на ефективні та цікаві методичні прийоми роботи з навчальним текстом. Пошук шляхів задоволення цього запиту вже започатковано в низці досліджень з методики викладання української мови як іноземної (далі – УМІ), зокрема публікаціях Л. Богині, С. Скальської та Л. Трусової (порушено проблему добору текстового матеріалу з урахуванням майбутнього фаху студентів ВНЗ на початковому етапі оволодіння мовою та розкрито її на прикладі текстів, запропонованих у навчальному посібнику «Читаймо українською», і системи завдань до них) (Богиня, Скальська, Трусова, 2019), І. Зозулі (виокремлено прийоми подолання труднощів, що постають перед студентами-іноземцями під час читання україномовних текстів на початковому етапі оволодіння УМІ, подано систему вправ, необхідну для кращого осмислення тексту, і низку порад, що допоможуть опанувати читання) (Зозуля, 2018), Н. Станкевич (охарактеризовано дидактичні особливості домашнього читання, виокремлено його

види, акцентовано увагу на проблемі, яким має бути текст для такого читання за тематикою та змістом, як подавати текстовий матеріал тощо) (Станкевич, 2012) та ін. Ідеї застосування методичного прийому «читання із зупинками» на заняттях з УМІ запропоновано в одній із наших розвідок (Горда, 2020).

Одним зі способів удосконалення занять із читання є використання інтерактивних технологій. На думку учених-педагогів, вони є ефективними та перспективними, адже надають перевагу діалогам як основній формі навчально-пізнавальної діяльності і передбачають урахування важливих методичних принципів у навчанні іноземних мов: комунікативності та ситуативно-тематичної організації навчального процесу (Коваль, 2011).

Методика організації інтерактивного навчання передбачає поєднання активності та взаємодії (Савченко, 2017: 34). Саме на таких видах діяльності базується методичний прийом «читання зигзагом» (jigsaw reading). Про ефективність його застосування на заняттях з іноземних мов, зокрема англійської та китайської, йдеться в публікаціях Г. Матюхи та В. Ланцевої (Матюха, Ланцева, 2015: 299), Т. Щербіної (Щербіна, 2020: 186). Проте досі немає науково-методичних розвідок, що розкривають особливості застосування цього прийому на заняттях з УМІ, а це засвідчує актуальність порушеної у статті теми.

Мета статті – запропонувати ідеї застосування методичного прийому «читання зигзагом» у педагогічній практиці навчання УМІ.

Виклад основного матеріалу. Читання зигзагом передбачає поділ тексту на частини або використання різних текстів, пов'язаних спільною тематикою. Кожен студент отримує свій, попередньо визначений викладачем текст або фрагмент текстового матеріалу, та самостійно його опрацьовує (Філіппова, 2010: 52). Найкраще давати такі завдання на домашнє читання, а після цього обговорювати зміст прочитаного у групі, застосовуючи різні методичні прийоми: запитання – відповіді, дискусію (висловлення різних думок про прочитане), написання есе, графічні способи

представлення матеріалу (кластери, таблиці, інфографіку), підготовку проєкту (презентації) тощо.

Такий корпоративний спосіб навчання ефективний, коли необхідно за мінімальний термін опрацювати максимум інформації, він заощаджує час і дає змогу використати більше цікавого додаткового навчального матеріалу, зокрема й такого, що не включений до навчальної програми (Шербіна, 2020: 188), сприяє виробленню навичок систематизації інформації та розвиває вміння працювати у групі.

Проілюструємо застосування методичного прийому «читання зигзагом» на заняттях з УМІ. Орієнтуємося на тексти, об'єднані одною темою. Багато таких текстових навчальних матеріалів подано у двох частинах підручника українознавчого спрямування «Ключ до України: міста і люди» (рівень В2–С1). Видання підготовлене та видане авторським колективом (Ірина Ключковська, Оксана Горда, Оксана Трумко, Наталія Мартинишин, Ольга Руснак і Галина Темник) Міжнародного інституту освіти, культури та зв'язків з діаспорою НУ «Львівська політехніка».

Підручник охоплює дванадцять модулів, кожен з яких містить по п'ять основних навчальних текстів (обсягом у середньому приблизно 700 слів), присвячених відомим містам України, та низку додаткових коротких текстів, часто довідкового характеру. Іноземець, який вивчатиме УМІ за цим навчальним виданням, знайде у ньому багато цікавої та пізнавальної інформації про Київ, Львів, Луцьк, Канів, Чернігів, Полтаву, Харків, Донецьк, Чернівці, Кам'янець-Подільський, Ужгород і півострів Крим, а також події, що відбуваються у них, відомих людей, пов'язаних долею з цими містами, та ознайомиться з уривками художніх текстів.

Продемонструємо застосування методичного прийому «читання зигзагом» на прикладі опрацювання навчальних матеріалів, запропонованих у модулі «Харків». Акцентуємо увагу на інформації саме про це місто, зважаючи на статистичні дані. Так, за статистикою у Харківській області зареєстровано найбільше іноземних студентів (Іноземні студенти в Україні: статистичні дані, 2020: 7), тож інформація про Харків важлива для формування соціокультурної компетенції іншомовців.

Складниками зазначеного модуля є п'ять розділів, побудованих на зразок текстоцентричних моделей вивчення мови, що базуються на відповідних текстах.

Перший текст «Місто юності та зрілості» розповідає про визначні місця Харкова, пам'ятки архітектури та природи, важливі епізоди минулого та сьогодення, розкриває факти про те, в чому місто тримає першість і чим вражає. У довідці до

тексту подано інформацію про заснування населеного пункту, першу писемну згадку, площу, регіон розташування, населення, День міста тощо.

Частина післятекстових вправ базується на коротких текстах, які доповнюють образ Харкова, зображений в основному тексті, і дають студентів більше соціокультурної інформації про місто. Це, зокрема, розповіді про відомого композитора, основоположника української національної музики Миколу Лисенка, життя якого тісно пов'язане з Харковом, про харківський «трикутник» соборів тощо.

Другий текст «Місто срібла» переказує легенди про створення Харкова. Третій – «Мистецькі обрії Іллі Рєпіна» – розкриває портрет знаного у світі художника, який народився на Харківщині і чверть свого життя провів в Україні. Четвертий текст «1919–2019: Куліш. Курбас. Шекспір» містить інформацію про Харківський театральний фестиваль з однойменною назвою та низку інших подій: бієнале, конкурси, майстер-класи, ніч музеїв тощо. П'ятий текст – це уривок «Одне подвір'я старого кварталу» з роману Сергія Жадана «Месопотамія», що складається з дев'яти прозових історій і тридцяти віршів-уточнень про життя Харкова. Художній текст доповнює довідкова інформація про його автора.

До всіх текстів подано словники незнайомої лексики та систему дотекстових вправ, основне спрямування яких – допомогти студентів опрацювати запропонований вокабуляр.

Викладач може рекомендувати ці тексти для невеликої групи з п'яти осіб, розподіливши їх між студентами (кожен студент отримує інший текст). Як варіант можна пропонувати їм самостійно вибирати тексти із запропонованого переліку, адже, як наголошують лінгводидакти, студент активніше працює з текстом, який вибере собі сам (Melnikova, 2020: 119). Якщо навчальна група складається з більшої кількості осіб, то над одним текстом можуть працювати по 2–4 студенти.

Перше завдання для студентів – прочитати текст, вникнути у зміст і сформулювати основну думку про прочитане. Друге – поділитися знаннями, здобутими на основі прочитаного, з аудиторією.

З'ясовувати деталі змісту текстів учасники навчального процесу можуть, вдаючись до мовленнєвої взаємодії (ставлячи запитання один одному). Допоможе формулювати та ставити запитання унаочнення прочитаного. Так, той, хто читав текст про Харків, може підготувати презентацію чи кластери на теми: «Візитівка Харкова», «Мистецький образ Харкова», «Романтичні місця Харкова» і под. Інший студент, який опрацював текстовий матеріал про художника Іллю Рєпіна, готує подібні про-

екти на тему: «Мрії та реалії Іллі Репіна» чи іншу. Можна як тему презентації вибирати назву тексту.

Щодо запитань, то їх має бути два види: 1) уточнювальні (їх ставлять ті студенти, які знайомляться з презентацією прочитаного і хочуть дізнатися деталі); 2) з'ясувальні (спрямовані на з'ясування рівня розуміння презентованого; їх ставить презентатор). Запитання другого виду переважно подані у підручнику після запропонованих для читання текстів (Ключ до України: міста і люди, 2020: 65, 79, 84). Презентатор також може використати завдання «Правда чи ні?» на перевірку правильності тверджень, пов'язаних зі змістом тексту, чи завдання тестового характеру. Такі типи завдань теж містить підручник (Ключ до України: міста і люди, 2020: 72, 85).

Наступний крок – колективне обговорення змісту текстів. На цьому етапі студенти вчать давати оцінку подіям чи людям, висловлювати альтернативні думки, приймати рішення тощо.

На закріплення вивченого доречно запропонувати студентам виконати інтерактивні завдання. Це краще робити парами чи групами. Нижче подаємо приклади таких завдань, запропонованих у підручнику «Ключ до України: міста і люди» (Ключ до України: міста і люди, 2020: 67, 72, 73, 79, 87, 93).

Завдання для роботи в парі

1. *Уявіть, що ви фотограф. До вас звернувся турист, який відвідав Харків і хоче зробити фотосесію. Порадьте найкращі локації в місті. Роль туриста запропонуйте другові.*

2. *Складіть діалог між оборонцем Харкова, який не надає особливого значення грошам, і ворожим посланцем, який вмовляє його здати місто вночі.*

3. *Якщо б ви були художником, як би ви облаштували свій кабінет, будинок чи садибу? Поділіться міркуваннями з дизайнером інтер'єру, якому ви хочете зробити замовлення.*

4. *Поділіться на пари та поставте мінівиставу, вибравши діалог з п'єси Миколи Куліша (наприклад, «Мина Мазайло» чи ін.).*

5. *Намалюйте карти-схеми міст один одного за описом. Обговоріть малюнки, чи правильно ви зрозуміли один одного.*

Завдання для роботи у групі

1. *Поділіться на групи та позамагайтеся. Вам необхідно створити рекламні листівки про Харків. Переможе група, яка впорається із завданням швидше.*

2. *Пофантазуйте і запропонуйте свою версію закінчення легенди про Харків.*

3. *Уявіть себе в ролі студента Академії мистецтв і опишіть полотню Іллі Репіна «Запорожці пишуть листа турецькому султанові» (<https://www.google.com.ua/search?q=запорожці+пишуть+листа+турецькому+султану+картина&tbm>) за таким планом:*

а) *загальний вигляд картини (фон, кольори, передній і задній план тощо);*

б) *опис зовнішності зображених постатей;*

в) *деталі, які свідчать про зображення внутрішнього світу запорожців (емоції, переживання та ін.).*

4. *Уявіть, що вам випала нагода організувати благодійний фестиваль. Придумайте концепцію цього фестивалю, складіть програму та обґрунтуйте важливість благодійності нині.*

5. *Розширте максимально речення додатковими словами та словосполученнями, не змінивши основного змісту. Позмагайтесь, чиє речення буде довшим: «Подвір'я їхнє виходило на тубдиспансер, поруч тяглася дорога, збігаючи до складських приміщень».*

Можна зробити це на прикладі кількох речень.

Висновки. Отже, методичний прийом «читання зигзагом», який на перший погляд може видатися складним і громіздким у застосуванні, дає змогу за одне чи два заняття пізнати та засвоїти великий пласт інформації, у нашому випадку українознавчої, що говорить про його придатність до застосування в процесі навчання іноземних мов, зокрема УМІ, і ефективність у такій педагогічній практиці. Особливо цей прийом актуальний, коли в навчальній програмі на вивчення певної теми відведено дуже мало часу.

Перспективу подальшого наукового пошуку бачимо у науково-методичних розвідках про застосування зазначеного методичного прийому під час роботи з текстами фахового спрямування.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Богиня Л. В., Скальська С. А., Трусова Л. В. Навчання читання як виду мовленнєвої діяльності іноземних студентів на підготовчому відділенні. *Актуальні проблеми сучасної вищої медичної освіти в Україні* : матеріали навч.-наук. конф. з міжнар. участю, м. Полтава, 21 бер. 2019 р. Полтава, 2019. С. 24–25. URL: <http://elib.umsa.edu.ua/jspui/handle/umsa/9878> (дата звернення: 12.03.2021).

2. Горда О. Методичний прийом «читання із зупинками»: ідеї застосування в педагогічній практиці навчання української мови як іноземної». *Актуальні питання гуманітарних наук*. 2020. Вип. 27. Т. 2. С. 122–126.

3. Зозуля І. Є. Навчання читання іноземних студентів україномовних текстів (початковий етап). *Закарпатські філологічні студії*. 2018. Вип. 5. Т. 1. С. 20–25. URL: http://zfs-journal.uzhnu.uz.ua/archive/5/part_1/6.pdf (дата звернення: 17.03.2021).

4. Іноземні студенти в Україні: статистичні дані, 2020 / укл.: О. О. Шаповалова. Київ : УДЦМО, 2020. 60 с. URL: <https://iraq.mfa.gov.ua/storage/app/sites/36/uploaded-files/student2020.pdf> (дата звернення: 01.06.2021).
5. Ключ до України : міста і люди : підручник / І. Ключковська та ін. Львів : Колір ПРО, 2020. Ч. 2. 296 с.
6. Коваль Т. Інтерактивні технології навчання іноземних мов у вищих навчальних закладах. *Інформаційні технології і засоби навчання*. 2011. № 6(26). URL: <http://journal.iitta.gov.ua/index.php/itlt/article/viewFile/546/451> (дата звернення: 01.06.2021).
7. Матюха Г. В., Ланцева В. С. Використання інноваційних методів управління мовленнєвою діяльністю майбутніх філологів на практичних заняттях з іноземної мови. *Вісник Дніпропетровського університету імені Альфреда Нобеля. Серія: Педагогіка і психологія*. 2015. № 2. С. 295–301. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/vduer_2015_2_52 (дата звернення: 12.03.2021).
8. Михайленко А. В. Читання як вид мовленнєвої діяльності. *Teoretyczne i praktyczne innowacje naukowe : zbiór raportów naukowych*, m. Kraków, 29–31 stycz. 2013 r. Kraków, 2013. Część 3/3. S. 145–147. URL: http://www.kamts1.kpi.ua/sites/default/files/files/04_%20Mikhailenko_chytannya.pdf (дата звернення: 21.05.2021).
9. Савченко О. Літературне читання: інтерактивні методи і прийоми. *Початкова школа*. 2017. № 4. С. 34–39. URL: <https://lib.iitta.gov.ua/706404/1/Савченко.pdf> (дата звернення: 10.03.2021).
10. Станкевич Н. Домашнє читання як дидактичний прийом у навчанні української мови як іноземної. *Тека*. 2012. Т. VII. С. 158–167. URL: <https://journals.pan.pl/Content/93540/mainfile.pdf> (дата звернення: 31.05.2021).
11. Філіппова Л. В. Інноваційні методи навчання іноземних мов. *Наукові записки Кіровоградського національного технічного університету*. 2010. Вип. 10. Ч. I. С. 51–53. URL: <http://dspace.kntu.kr.ua/jspui/handle/123456789/4904> (дата звернення: 31.05.2021).
12. Щербіна Т. Застосування корпоративного методу навчання зигзаг (jigsaw) під час занять із китайської мови. *Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах*. 2020. № 71, Т. 1. С. 185–189. URL: http://pedagogy-journal.kpu.zp.ua/archive/2020/71/part_1/35.pdf (дата звернення: 15.03.2021).
13. Melnikova T. Top-down strategies in reading skills development. *Мовна освіта фахівця: сучасні виклики та тренди* : мат. III Всеукр. наук.-практ. конф. з міжнар. уч., м. Харків, 27 лют. 2020 р. Харків, 2020. С. 119–121. URL: <http://nauka.nlu.edu.ua/wp-content/uploads/2017/12/ТЕЗИСЫ88.pdf> (дата звернення: 16.03.2021).

REFERENCES

1. Bohynia L. V., Skalska S. A., Trusova L. V. Navchannia chytannia yak vydu movlennievoi diialnosti inozemnykh studentiv na pidhotovchomu viddilenni [Teaching reading as a type of speech activity of foreign students in the preparatory department]. Aktualni problemy suchasnoi vyshchoi medychnoi osvity v Ukraini: materialy navch.-nauk. konf. z mizhnar. uchastiu, m. Poltava, 21 ber. 2019 r. Poltava, 2019. S. 24–25. Retrieved from: <http://elib.umsa.edu.ua/jspui/handle/umsa/9878> [in Ukrainian].
2. Horda O. Metodychnyi pryiom “chytannia iz zupynkamy”: idei zastosuvannia v pedahohichnii praktytsi navchannia ukraïnskoi movy yak inozemnoi [The method of “reading with stops”: ideas of its application in teaching Ukrainian as a foreign language]. Aktualni pytannia humanitarnykh nauk. 2020. Vyp. 27. T. 2. S. 122–126 [in Ukrainian].
3. Zozulia I. Ye. Navchannia chytannia inozemnykh studentiv ukrainomovnykh tekstiv (pochatkovyi etap) [Teaching foreign students to read Ukrainian-language texts (beginner level)]. Zakarpatski filolohichni studii. 2018. Vyp. 5. T. 1. S. 20–25. Retrieved from: http://zfs-journal.uzhnu.uz.ua/archive/5/part_1/6.pdf [in Ukrainian].
4. Inozemni studenty v Ukraini: statystychni dani, 2020 [Foreign students in Ukraine: statistics, 2020] / uкл. : О. О. Шаповалова. Kyiv: UDTsMO, 2020. 60 s. Retrieved from: <https://iraq.mfa.gov.ua/storage/app/sites/36/uploaded-files/student2020.pdf> [in Ukrainian].
5. Kliuch do Ukrainy: mista i liudy: pidruchnyk z ukraïnskoi movy yak inozemnoi (rivni V2–S1) [The Key to Ukraine: cities and people : a textbook on the Ukrainian as a foreign language (B2–C1 levels)] / I. Kliuchkovska ta in. Lviv: Kolir PRO, 2020. Ch. 2. 296 s. [in Ukrainian].
6. Koval T. Interaktyvni tekhnolohii navchannia inozemnykh mov u vyshchykh navchalnykh zakladakh [Interactive technologies of teaching foreign languages in higher educational institutions]. Informatsiini tekhnolohii i zasoby navchannia. 2011. No. 6(26). Retrieved from: <http://journal.iitta.gov.ua/index.php/itlt/article/viewFile/546/451> [in Ukrainian].
7. Matiukha H. V., Lantseva V. S. Vykorystannia innovatsiinykh metodiv upravlinnia movlennievoiu diialnistiu maibutnikh filolohiv na praktychnykh zaniattiakh z inozemnoi movy [The use of innovative methods of control the speech activity of future philologists in practical classes in a foreign language]. Visnyk Dnipropetrovskoho universytetu imeni Alfreda Nobelia. Seriya: Pedahohika i psykholohiia. 2015. No. 2. S. 295–301. Retrieved from: http://nbuv.gov.ua/UJRN/vduer_2015_2_52 [in Ukrainian].
8. Mykhailenko A. V. Chytannia yak vyd movlennievoi diialnosti [Reading as a part of language activity]. Teoretyczne i praktyczne innowacje naukowe : zbiór raportów naukowych, m. Kraków, 29–31 stycz. 2013 r. Kraków, 2013. Część 3/3. S. 145–147. Retrieved from: http://www.kamts1.kpi.ua/sites/default/files/files/04_%20Mikhailenko_chytannya.pdf [in Ukrainian].
9. Savchenko O. Literaturne chytannia: interaktyvni metody i pryioomy [Literary reading: interactive methods and techniques]. Pochatkova shkola. 2017. No. 4. S. 34–39. Retrieved from: <https://lib.iitta.gov.ua/706404/1/Савченко.pdf> [in Ukrainian].
10. Stankevych N. Domashnie chytannia yak dydaktychnyi pryiom u navchanni ukraïnskoi movy yak inozemnoi [Home-reading as a deductive technique in teaching Ukrainian as a foreign language]. Teка. 2012. T. VII. S. 158–167. Retrieved from: <https://journals.pan.pl/Content/93540/mainfile.pdf> [in Ukrainian].

11. Filippova L. V. Innovatsiini metody navchannia inozemnykh mov [Innovative methods of teaching foreign languages]. Naukovi zapysky Kirovohradskoho natsionalnoho tekhnichnoho universytetu. 2010. Vyp. 10. Ch. I. S. 51–53. Retrieved from: <http://dspace.kntu.kr.ua/jspui/handle/123456789/4904> [in Ukrainian].

12. Shcherbina T. Zastosuvannia korporatyvnoho metodu navchannia zyhzah (jigsaw) pid chas zaniat iz kytaiskoi movy [Using the jigsaw cooperative teaching method during the Chinese language classes]. Pedahohika formuvannia tvorchoi osobystosti u vyshchii i zahalnoosvitnii shkolakh. 2020. No. 71, T. 1. S. 185–189. Retrieved from: http://pedagogy-journal.kpu.zp.ua/archive/2020/71/part_1/35.pdf [in Ukrainian].

13. Melnikova T. Top-down strategies in reading skills development. Movna osvita fakhivtsia: suchasni vyklyky ta trendy: mat. III Vseukr. nauk.-prakt. konf. z mizhnar. uch., m. Kharkiv, 27 liut. 2020 r. Kharkiv, 2020. S. 119–121. Retrieved from: <http://nauka.nlu.edu.ua/wp-content/uploads/2017/12/ТЕЗИСЫ88.pdf> [in English].